

בספטמבר 2022 ימלאו 50 שנה למכון משואה.

לקראת שנת היובל נחשוף מידי שבוע, במשך 50 שבועות, פריט נבחר מתוך אוספי ארכיון משואה.

פריט מספר 44 – ארכיון אישי – רזניק ניסן

בארכיון משואה מופקד ארכיונו האישי של ניסן רזניק (1918 – 2017) הכולל מסמכים, תעודות ותצלומים רבים. ניסן נולד בפינסק והיה מראשי תנועת "הנוער הציוני" בעיר הולדתו ובאזור פולסיה. עם פרוץ מלחמת העולם השנייה עבר ניסן לוילנה, שם היה מראשי הקואורדינציה הציונית.

ביוני 1941 פלשה גרמניה הנאצית לברה"מ, בין הקרבנות הראשונים של ההשמדה הגרמנית, היו רבים מיהודי וילנה, שנרצחו בקרבת מקום בפונאר. ניסן היה ממגבשי הרעיון וממייסדי תנועת ההתנגדות פפ"א (ארגון הפרטיזנים המאוחד, שהוקם בגיטו על ידי חברי תנועות הנוער השונות והקומוניסטים ותכנן התנגדות מזוינת) ומהראשונים שקראו ליהודים להתגונן בנשק, מסר שהועבר לחברי התנועה בגטאות נוספים. במסגרתו אימנו את החברים בנשק לקראת עימות מזויין. בגיטו נישא ניסן לחברתו, יהודית לבית שפירא.

בשנת 1943 עם חיסול גטו וילנה וכשלוש תכנית ההתנגדות, הצטרפו חברי המחתרת ועמם ניסן ויהודית לשורות הפרטיזנים ביערות נארוץ' וקאזאן. במחצית אוקטובר 1943 הייתה מתקפה גרמנית על היערות. כל מנהיג פרטיזני לקח עמו את אנשיו.

19 נשים, כולן חברות בפפ"א, נשארו ללא קבוצה. ניסן לא הסכים להשאירן לבד ויצר קבוצה שכללה 5 גברים ו-19 נשים עימם הלך לאזור הביצות. לאחר כשישה שבועות בהם חיו בביצות והתקיימו מתפוחי אדמה גנובים, חזרה הקבוצה ליער והקימה בית שהיה מחבוא ונקרא ה"מנילה" של ניסן. לאחר השחרור היה ניסן ממארגני ה"בריה" בפולין ורומניה. עבר לאיטליה והמשיך בפעילותו בענייני עליה, בריחה וחינוך במוסדות הפליטים.

ניסן, רעייתו יהודית, שלחמה לצדו גם בגטו וגם ביערות, ובתם התינוקת הגיעו לארץ ישראל במרץ 1947 והשתקעו בקיבוץ ניצנים, שהוקם על ידי תנועת "הנוער הציוני". בתחילת מלחמת השחרור הטיל הצבא המצרי מצור על הקיבוץ. ב-7 ביוני, במהלך מלחמת השחרור, ובתום קרב קשה שנהרגו בו יותר משלושים לוחמים ישראלים, החליטו חברי ניצנים להיכנע. 104 מחברי הקיבוץ, וניסן ביניהם, הובלו לשבי בקהיר. ניסן חזר מהשבי לאחר תשעה חודשים.

על פעילותו ביער להצלת הנשים, יקבלו בקרוב צאצאיו של ניסן תעודת "יהודי מציל יהודי" מארגון בני ברית.

פריטים מקושרים:

פריט מספר 75372 - ניסן ויהודית רזניק, רומא, איטליה, לאחר המלחמה.

פריט מספר 59158 - קבוצת שבויים ישראלים, בניהם ניסן רזניק (עומד שני משמאל), מקרב ניצנים בשבי המצרי בכלא אבאסיה (Abasia), 1948-1949

פריט מספר 72225 - פגישת שליחי "הנוער הציוני" בניהם ניסן רזניק, עם הציר קובובי, בואנוס איירס, ארגנטינה

